

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Tarih : 11.06.2026

Sayı : 1912

10/4262

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye'ye yönelik kara para ve kayıt dışı para girişlerinin boyutunun, yöntemlerinin ve finansal sistem üzerindeki etkilerinin araştırılması; suç gelirlerinin aklanmasının önlenmesine yönelik mevcut mevzuatın, denetim mekanizmalarının ve kurumsal kapasitenin yeterliliğinin incelenmesi; bankacılık sistemi, kripto varlık piyasaları, taşınmaz sektörü ve sınır ötesi finans hareketleri üzerinden gerçekleştirilen kayıt dışı işlemlerin ekonomi üzerindeki etkilerinin ortaya konulması ve alınması gereken yapısal önlemlerin belirlenmesi amacıyla, Anayasanın 98. ve İç Tüzüğü'nün 104. ve 105. maddeleri gereğince ekte sunulan gerekçe çerçevesinde Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederiz.

Cevdet AKAY

Karabük Milletvekili

Plan ve Bütçe Komisyonu Üyesi

GEREKÇE

Kara para aklama ve kayıt dışı finans hareketleri, yalnızca mali sistem açısından değil; ekonomik düzen, kamu maliyesi, toplumsal yapı ve hukuk devleti açısından da ciddi sonuçlar doğuran çok boyutlu bir sorundur. Suçtan elde edilen gelirlerin finansal sisteme dâhil edilmesi, kaynağının gizlenmesi ve yasal ekonomik faaliyetlerden elde edilmiş gibi gösterilmesi; ekonomik dengeleri bozmakta, kayıt dışılığı büyütmede ve mali sistemin güvenilirliğini zayıflatmaktadır.

Uyuşturucu ticareti, yasa dışı bahis, kaçakçılık, organize suç faaliyetleri, vergi kaçakçılığı, yolsuzluk ve benzeri suçlardan elde edilen gelirlerin çeşitli yöntemlerle ekonomiye sokulması; yalnızca suç ekonomisinin büyümesine değil, aynı zamanda üretim ekonomisinin zayıflamasına da neden olmaktadır. Özellikle son yıllarda dijital finans sistemlerinin yaygınlaşması, kripto varlık piyasalarının büyümesi, elektronik ödeme sistemlerinin çeşitlenmesi ve sınır ötesi para transferlerinin hızlanması; suç gelirlerinin izlenmesini ve denetlenmesini daha karmaşık hâle getirmiştir.

Türkiye'nin son yıllarda uluslararası mali denetim kuruluşlarının raporlarında daha yoğun biçimde yer alması, kara para aklama ve terörizmin finansmanıya mücadele konusunda mevcut yapının yeniden değerlendirilmesini zorunlu kılmaktadır. Mali Eylem Görev Gücü (FATF) tarafından Türkiye'nin gri listeye alınması sürecinde; şüpheli işlem bildirimlerinin etkin incelenememesi, bazı sektörlerde denetim kapasitesinin yetersiz kalması, yaptırım mekanizmalarının sınırlılığı ve gerçek faydalanıcı bilgisinin yeterince şeffaf olmaması gibi hususlar önemli gerekçeler arasında gösterilmiştir.

Bu süreçte en çok tartışılan düzenlemelerden biri de farklı dönemlerde yürürlüğe konulan "Varlık Barışı" uygulamaları olmuştur. Söz konusu düzenlemelerle yurt dışında bulunan para, altın, döviz, menkul kıymet ve diğer sermaye araçlarının Türkiye'ye getirilmesine imkân sağlanırken; bu varlıkların kaynağına ilişkin denetim ve inceleme mekanizmalarının büyük ölçüde sınırlandırıldığı yönünde ciddi eleştiriler ortaya çıkmıştır.

Kaynağına ilişkin yeterli inceleme yapılmaksızın finansal sisteme dâhil edilen varlıkların; kara para aklama riskini artırabileceği, suç gelirlerinin ekonomi içerisine daha kolay entegre edilmesine zemin hazırlayabileceği ve kayıt dışı ekonomiyi büyütebileceği değerlendirilmektedir. Özellikle uluslararası mali denetim standartları açısından bakıldığında, kaynağı belirsiz fonların denetimsiz biçimde sisteme girişine imkân sağlayan uygulamalar; Türkiye'nin finansal şeffaflığı ve uluslararası itibarı açısından önemli riskler oluşturmaktadır.

Varlık Barışı düzenlemelerinin uzun vadede mali disiplin üzerinde de olumsuz etkiler yaratabileceği ifade edilmektedir. Vergi yükümlülüklerini düzenli yerine getiren mükellefler açısından adalet duygusunu zedeleyen bu tür uygulamalar; kayıt dışılıkla mücadelede caydırıcılığı azaltmakta ve vergiye gönüllü uyum mekanizmasını zayıflatmaktadır. Vergi sisteminde oluşan bu aşınma, kamu maliyesi açısından da sürdürülebilir olmayan sonuçlar doğurabilmektedir.

Öte yandan kaynağı belirsiz yüksek tutarlı fon girişleri; gayrimenkul piyasasında olağan dışı fiyat artışlarına, bazı sektörlerde ekonomik gerçeklikle açıklanamayacak sermaye büyümelerine ve finansal piyasalarda yapay hareketlere neden olabilmektedir. Bu durum, üretim ekonomisi yerine kısa vadeli ve spekülâtif alanların büyümesine yol açarak, gelir dağılımındaki bozulmayı da derinleştirmektedir.

Ayrıca suç gelirlerinin finansal sisteme kontrolsüz biçimde girmesi; bankacılık sistemi ve finans kuruluşları açısından uluslararası yaptırım, ilave denetim ve güven kaybı risklerini beraberinde getirmektedir. Kara para aklama konusunda zafiyet gösterdiği değerlendirilen ülkeler, uluslararası yatırımcı nezdinde daha yüksek risk grubunda değerlendirilmekte; bu durum dış finansman maliyetlerini artırabilmektedir.

Mali Suçları Araştırma Kurulu'nun (MASAK) teknik kapasitesi, şüpheli işlem bildirimlerini değerlendirme süreçleri, veri analiz altyapısı ve diğer kurumlarla koordinasyon düzeyi de ayrıca incelenmesi gereken önemli alanlar arasında yer almaktadır. Bunun yanında bankacılık sistemi, ödeme kuruluşları, elektronik para şirketleri, kripto varlık hizmet sağlayıcıları ve taşınmaz sektörüne ilişkin denetim süreçlerinin etkinliği de kapsamlı biçimde değerlendirilmelidir.

Türkiye'nin mali sisteminin uluslararası standartlara uygun, şeffaf, denetlenebilir ve sürdürülebilir bir yapıya kavuşturulması; yalnızca ekonomik güvenlik açısından değil, hukuk devleti ilkesinin korunması açısından da zorunluluktur. Bu nedenle kara para ve kayıt dışı para girişlerinin boyutunun, yöntemlerinin, ekonomik etkilerinin, mevcut denetim mekanizmalarının yeterliliğinin ve alınması gereken yapısal önlemlerin tüm yönleriyle araştırılması amacıyla Meclis Araştırması açılması büyük önem taşımaktadır.

19.2. Sayılı Meclis Araştırması Önerisinin İmza Çizelgesi

ADI SOYADI	SEÇİM BÖLGESİ	İMZA
İsmail ÖZALP	İzmir	
Vel. Ağbaba	Molotja Mu.	
Ayşe BAKKÖZ	Bartın Mu.	
Nurhayat Altın Kayıoğlu	Bartın Mu.	
Orhan ŞENER	Adana Mu.	
Avram Karabör	Aydın Mu.	
Şeref ARPACI	Dişli Mu.	
Jale Nur SÜLLÜ	ESKİŞEHİR	
Ahmet bora YAZGAN	Edirne	
Adnan BEKER	Ankara	
Emel ENGİNYURT	İstanbul	
Uğur Yazgıncı	Diyarbakır	
Deniz Demir	Ankara	
Yüksek Tarkan	İzmir	
Tahsin Öcalı	Rize	
Bekir Başerdoğan	Manisa M.V.	
Alp Emisî Şener	ANKARA	
Eylem ERGÜZ ERGÜZ	Zonguldak	
Okay KONURALP	ANKARA MU	
Gözde Akluş İlgezdi	İstanbul Mu.	

